

MOČENOK

Číslo 4

II. ročník

4/2020

mesačník

nepredajný

SENIORI, SME TU PRE VÁS!

Povedzme STOP podvodníkom

Súčasný krízový stav v súvislosti s vírusom COVID-19 núti najmä staršiu generáciu zostať čo najviac doma, za zatvorenými dverami. Túto situáciu vo svoj prospech môžu zneužiť podvodníci, ktorých konanie Vás (nielen počas tejto doby) môže pripraviť o značnú časť majetku alebo celoživotných úspor.

Odporúčame Vám preto riadiť sa nasledujúcimi radami:

- ✓ **ak Vám niekto zazvoní/zaklope**, pozrite sa cez pozorovací priestor alebo z okna. Ak sa za dverami nachádza neznáma osoba, pred otvorením sa spýtajte, v akej veci prichádza.
- ✓ **ak Vás niekto osloví** s tým, že Vám zmeria tlak/teplotu a vykoná test na vírus, buďte obozretní. Môže ísť o podvodníka, ktorý si za falošný test vypýta finančnú hotovosť.
- ✓ **ak Vám niekto ponúkne** nákup potravín alebo inú pomoc, ktorá vyžaduje odovzdanie Vašich financií/platobnej karty, overte si, či ide o aktivitu mesta/obce, v ktorom žijete.
- ✓ **ak Vám niekto ponúkne** podomový predaj rúšok/dezinfekcie a pod., nepristupujte na kúpu. Môže ísť o podvod s predraženou cenou a falošnými/nekvalitnými prípravkami.
- ✓ **ak Vás neznáma osoba presviedča**, aby ste podpísali „výhodnú“ zmluvu, ktorej nerozumiete alebo neviete, o čo v nej ide, s najväčšou pravdepodobnosťou ide o podvod.
- ✓ **ak dostanete e-mail**, v ktorom je uvedené, že môžete veľmi výhodne zhodnotiť svoje peniaze, vziať si úver s nízkym úrokom, zmeniť banku a pod., overte si túto informáciu.
- ✓ **bud'te opatrní pri on-line objednávkach**, najmä ak ide o v súčasnosti žiadaný tovar (rúška, dezinfekciu atď.). Ak si nie ste istí, požiadajte o názor osôb, ktorým dôverujete.

Ak budete svedkami takéhoto alebo podobného konania, neváhajte tieto skutočnosti oznámiť polícii na čísle **158**. Ak ste sa stali obeťou trestného činu alebo máte pocit, že by ste sa ňou mohli stať, kontaktujte Informačnú kanceláriu pre obeť vo Vašom krajskom meste telefonicky alebo on-line poradňou na **www.prevenciakriminality.sk** v pravom spodnom rohu. Na tejto internetovej stránke nájdete aj ďalšie užitočné informácie.

Pondelok - platok 8:00 - 15:00 hod.

Banská Bystrica 0961/605 790	Nitra 037/65 49 324	Prešov 051/70 82 458
Bratislava 0961/046 014	Trenčín 032/74 11 250	Košice 055/60 01 445
Trnava 033/55 64 709	Žilina 041/51 17 425	

Upozorňujeme, že tento leták má vyslovene náučný charakter a nikto, kto Vám ho poskytne, od Vás nebude žiadať financie, osobné informácie či údaje.

KORONAVÍRUS – najskloňovanejšie slovo posledných týždňov

Močenok okamžite reagoval na opatrenia

Vedenie obce Močenok od začiatku rešpektovalo všetky návrhy a opatrenia Krízového štábu SR a Úradu verejného zdravotníctva SR. Už v prvej polovici marca zaviedlo všetky návrhy opatrení, ktoré by mohli pomôcť zamedzeniu šírenia novej choroby. „Na území našej obce sme začali uplatňovať všetky opatrenia, ktoré nadobudli platnosť 10. marca. Na 14 dní sme prerušili činnosť všetkých spolkov, klubov, spoločenské stretnutia a podujatia, využívanie športovej haly a podobne. Poslali sme upozornenia aj riaditeľom základnej, materskej a umeleckej školy, aby robili denný filter detí a viac si všímali ich zdravotný stav a, samozrejme, aby ešte viac ako zvyčajne upozorňovali žiakov na dodržiavanie hygienických pravidiel. Občanov sme vyzvali, aby navštevovali obecný úrad a iné inštitúcie čo najmenej a aby radšej využívali telefonickú a emailovú komunikáciu. V prípade, že sa situácia zmení a budeme môcť odvolať tieto opatrenia, urobíme to,“ povedal nám k téme v polovici marca starosta obce Roman Urbánik. Situácia sa v nasledujúcich 14 dňoch po jeho vyjadrení nezlepšila a opatrenia sa ešte sprísnila. Koronavírus sa aj v dôsledku nedodržiavania najmä hygienických opatrení tisícok ľudí na celom svete začal šíriť ešte rýchlejšie a chorí denne, v tom čase najmä v Taliansku, pribúdali po stovkách.

Obsah

Koronavírus je tu...	6
Hygiena a ochrana sú prvoradé	7
Karanténa	8
Filtrujte informácie	9
Nechráňme len seba, ale aj prírodu	10
Vypaľovanie trávy je nielen protizákonné, ale aj nebezpečné	11
Dokončené jazykové učebne v základnej škole	11
Deň učiteľov	12
Nové knihy v knižnici	12
Perinbaba v Močenku	13
75. výročie oslobodenia našej obce	14
Fínsky cirkulárny model prichádza do Šale	16
Ako funguje cirkulárna ekonomika?	16

V polovici marca začali prípady ochorenia na nový koronavírus pribúdať už aj na Slovensku a Úrad verejného zdravotníctva SR s účinnosťou od 16. marca vydal nové opatrenia, ktoré mali zabrániť šíreniu koronavírusu. Od 16. marca sa na 14 dní zatvorili všetky maloobchodné prevádzky a prevádzky poskytujúce služby okrem predajní potravín, lekární, drogerií, čerpacích staníc, predajní novín, predajní s krmivom pre zvieratá, prevádzok telekomunikačných operátorov, prevádzok verejného stravovania a stánkov s rýchlym občerstvením, pôšt, bankových a poisťovacích služieb, internetových e-shopov a donáškových služieb. Zároveň začal platiť zákaz zdržiavať sa v prevádzkach s občerstvením alebo v reštauračných zariadeniach. Všetky osoby skupinovo sa vracajúce z postihnutých oblastí zo zahraničia už museli byť

izolované na 14 dní v karanténe v zariadeniach ministerstva vnútra. Jednotlivci vracajúci sa zo zahraničia museli byť v karanténe v domácich podmienkach spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi žijúcimi s nimi v jednej domácnosti. Prestali sa slúžiť verejné sväté omše a zatvorili sa aj brány kostolov. Obecný úrad obmedzil aj stránkové hodiny v klientskom centre úradu – každý deň na 3 hodiny, v čase od 8.00 do 11.00 hodiny, pre potreby klientov začala na chodbe úradu slúžiť schránka, do ktorej mohli vložiť tlačivá.

V polovici marca sa výrazným spôsobom zmenilo aj fungovanie ambulancií všetkých lekárov, v našej obci predovšetkým praktických lekárov. Začala platiť zásada navštevovať ambulancie čo najmenej a platí to tak dodnes, hoci už prešiel ďalší mesiac. „Vzhľadom na aktuálnu epidemickú situáciu chceme čo najviac chrániť »

» našich pacientov, preto zavádzame nové pravidlá a prosíme našich pacientov a všetkých občanov, aby nechodili do čakárne osobne, aby nás kontaktovali telefonicky. Všetko si vieme dohodnúť telefónom - predpis liekov, kontroly, vyšetrenia, návštevy u nás na ambulancii. Ak aj hneď nezdvíhame telefón, majte, prosím, trpezlivosť, pretože musíme dokumentáciu a všetko potrebné pripraviť a spracovať. Koronavírus je tu, šíri sa a je len otázkou pár dní, kedy to bude mať niekto z nášho blízkeho okolia. Situácia je hrozná, nemáme základné ochranné pomôcky. Ja som

na svojich rodinných príslušníkov, na seniorov, na onkologických pacientov,“ požiadala nielen svojich pacientov, ale pacientov všetkých lekárov o ústretovosť praktická lekárka pre dospelých Veronika Okenková.

Opatrenia sprísnila aj naša obec, dokonca nad rámec v tom čase vydaných pokynov krízového štábu – zatvorili sa detské a športové ihriská a zberné dvory. Všetci klienti obecného úradu sa museli chrániť rúškom, prípadne gumovými rukavicami a pred vstupom do klientskeho centra si museli bezpodmienečne vydezinfikovať

zy. S platnosťou od 25. marca sa na verejnosti museli už všetci občania začať chrániť prekrytím horných dýchacích ciest.

Uvedené opatrenia označil krízový štáb a úrad verejného zdravotníctva ako najefektívnejšie na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19. Regionálny úrad verejného zdravotníctva takisto avizoval sankcionovanie nerešpektovania opatrení pre právnické osoby pokutou do výšky 20 000 eur a pre fyzické osoby, teda bežných občanov, do výšky 1659 eur.

V ďalších dňoch vláda rozhodla aj o tom, že obchodné prevádzky budú v nedeľu zatvorené. Pred vstupom do nemocníc alebo obchodov sa obyvateľom bude merať teplota. Opatrenia sa dotkli aj dopravy. Na základe rozhodnutia Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja premáva prímestská autobusová doprava od 25. marca až do odvolania podľa letného prázdninového režimu. Pretože seniori sú najohrozenejšou skupinou obyvateľstva, neodporúča sa im vychádzať z domu a ani cestovať. Ľudia v dôchodkovom veku by mali nakupovať len v čase od 9.00 do 12.00 hodiny a stále platí zákaz návštev domovov dôchodcov a zatvorili sa aj denné stacionáre. Naďalej platí, že obec Močenok ponúka občanom, ktorí dovŕšili 65 rokov a žijú sami v domácnosti, pomoc pri nákupoch základných potravín alebo výbere liekov z lekárne. Spomínaní občania sa môžu so svojimi požiadavkami obrátiť na sociálne oddelenie obecného úradu na telefónnom čísle 037 655 69 73. Starosta obce Roman Urbánik opätovne avizoval, že obecný úrad má k dispozícii opakovateľne použiteľné rúška. Rúška sú určené v prvom rade pre seniorov. Záujemcovia sa o nich »

vyvinula najväčšie úsilie, aby sme ochranné pomôcky získali, a nakoniec som dostala odpoveď, že, bohužiaľ, masky a respirátory nie sú. Pre recepty, ktoré musíme vytláčať, máme okienko do areálu strediska. Je označené a pacienti môžu zaklopať a vyzdvihnúť si recept či akékoľvek potvrdenie. Teraz nevykonávame preventívne prehliadky, riešenie alebo diagnostiku chronických ochorení. Pacienti, ktorí majú chronické ochorenie, ak nemajú nejaký akútny problém, nech nenavštevujú ani špecialistov. Prosím vás, aby ste boli ľudskí, empatickí, aby ste brali ohľad na seba,

ruky dezinfekčným prostriedkom. Obecný úrad začal ponúkať občanom, najmä seniorom, textilné rúška a vyzval osamelo žijúcich seniorov, aby sa v prípade potreby telefonicky hlásili v obecnom úrade, ktorý im je prostredníctvom svojich zamestnancov schopný zabezpečiť základný nákup potravín alebo vyzdvihnutie liekov z lekárne. Cieľom tohto opatrenia bolo chrániť seniorov vzhľadom na ich vek a zdravie. V prípade koronavírusovej pandémie je pre nich totiž lepšie byť v izolácii domáceho prostredia, ako sa vystavovať nebezpečenstvu náka-

» môžu informovať na telefónnych číslach obecného úradu: 037 655 69 75 alebo 037 655 23 70.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky rozhodol o tom, že školské zariadenia zostávajú zatvorené až do odvolania. Aj naďalej platí zásada čo najmenej navštevovať ambulancie lekárov.

Opatrenia na zabránenie šírenia koronavírusu prijala aj Slovenská pošta. Požiadala občanov, ktorí sú v karanténe, aby na svojej schránke, bránke alebo na zvončeku čitateľne uviedli túto skutočnosť a upozornili tak na to doručovateľky.

Ďalšie opatrenia na zabránenie šírenia koronavírusu vstúpili do platnosti 30. marca 2020. Okrem prevádzok, ktoré zostali otvorené, dostali povolenie prevádzkovať svoje činnosti aj služby technickej a emisnej kontroly, servisy výpočtovej a telekomunikačnej techniky, taxi služby vykonávajúce prepravu vecí a tovaru, advokáti, notári, súdni exekútori, správcovia konkurzných podstát, mediátori, dražobníci, rozhodcovia, znalci, tlmočníci a prekladatelia. Medzi ďalšie patria prevádzky kľúčových služieb, zberné dvory, predajne metrového textilu a galantérie, predajne a servisy bicyklov. Prevádzky záhradníctiev a záhradnej techniky, prevádzky stavebnín, inštaláčného a elektroinštaláčného materiálu, železiarstva, fariieb-lakov, ak celková vnútorná predajná plocha v ostatnej vete spomínaných prevádzok nepresahuje 2 000 m². Prevádzkovatelia musia zabezpečiť pre nakupujúcich a zamestnancov dodržiavanie hygienických opatrení. Vstup a pobyt v prevádzke je povolený len s prekrytím dýchacích ciest, pri vchode si zákazníci musia aplikovať dezinfekciu na ruky alebo nasadiť jednorazové rukavice. Predajca musí zabezpe-

čiť odstup zákazníkov minimálne 2 metre. Počet nakupujúcich v prevádzke je limitovaný rozlohou - jeden nakupujúci na 25 m². Prevádzkovatelia musia viditeľne označiť vstupy oznamom o povinnosti dodržiavať uvedené hygienické opatrenia a oznamom o maximálnom počte zákazníkov v jednom okamihu. Tieto opatrenia sa týkajú aj zberných dvorov. V Močenku boli otvorené oba zberné dory. „Kontajnery na veľkoobjemový odpad sú k dispozícii v zbernom dvore v Úzkej ulici a zberný dvor zeleného odpadu je otvorený v stredu a v sobotu od 14.00 do 17.00 hodiny,“ potvrdila prednostka obecného úradu Lucia Hambalková.

Rovnako od 30. 3. 2020 vstúpili do platnosti ďalšie opatrenia týkajúce sa škôl a školských zariadení. Vyučovanie v spomenutých zariadeniach je prerušené do odvolania a zápis detí do materskej a základnej školy sa uskutoční bez účasti detí. „Zápis detí do materskej školy na školský rok 2020/2021 sa bude konať v dňoch 11. - 15. mája 2020 osobne v čase od 14.00 do 15.30 hod. v budove materskej školy, elektronicky prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy alebo mailom na materskaskolamocenok@stonline.sk. Tlačivá si môžu rodičia stiahnuť z webovej stránky materskej školy: materskaskolamocenok.webnode.sk. K zápisu prinesú vyplnenú žiadosť, potvrdenie o zdravotnom stave sa nevyžaduje (ak však do nástupu dieťaťa do školy potvrdenie o zdravotnom stave nepriložia, dieťa bude prijaté len na adaptačný pobyt), ďalším tlačivom je informovaný súhlas a vyhlásenie, ktoré je ale potrebné priniesť až v deň nástupu dieťaťa do materskej školy. Prednostne sa prijímajú deti, ktoré dovŕšili 5. rok veku, deti

s odloženou školskou dochádzkou, deti s dodatočne odloženou školskou dochádzkou a prednostne sa z kapacitných dôvodov prijímajú staršie deti,“ podrobne vysvetlila priebeh tohtoročného zápisu riaditeľka materskej školy v našej obci Soňa Hippová. „V čase od 15. do 17. apríla 2020 sa uskutoční zápis detí do prvého ročníka základnej školy,“ informoval nás aj riaditeľ základnej školy Eduard Lacko. „Rodičia na stránke školy vyplnia »

Aktuality z obce

Koncom marca sa v našej obci realizovalo čistenie miestnych komunikácií po zimnej prevádzke a údržbe. Počas jedného týždňa pracovníci zmluvnej spoločnosti postupne vyčistili približne 15 km miestnych komunikácií, z ktorých pozberali niekoľko stoviek kilogramov kamennej drviny a prachu. Cesty sú tak pripravené na letnú prevádzku a tým, že sa z ich okrajov odstránil prach a kamienky, aj bezpečnejšie pre všetkých účastníkov cestnej premávky, najmä cyklistov jazdiacich po krajniciach komunikácií.

V záujme zabránenia šírenia koronavírusu a ochrany občanov pracovníci obce pravidelne v uplynulých týždňoch dezinfikovali aj verejné priestory. Vydezinfikovali všetky priestory v zdravotnom stredisku, jeho areál, ale aj mobiliár autobusových zastávok a autobusové čakárne.

Obec Močenok oznamuje občanom, v prvom rade seniorom, že disponuje textilnými ochrannými rúškami, ktoré môže venovať občanom, ktorí ich potrebujú. V prípade záujmu je potrebné ozvať sa na telefónne číslo obecného úradu 037/ 655 69 75 a pracovníci obce záujemcom rúška doručia domov.

» elektronický formulár a odošlú ho alebo sa do školy dostavia osobne, bez detí a pani sekretárka im dá tlačivo, ktoré vyplnia.“ V základných školách bolo pre tento školský rok zrušené deviatacke testovanie a prihlášky na stredné školy môžu deviataci podať do 15. mája 2020. K prihláške sa nebude vyžadovať potvrdenie od lekára. Prijímacie pohovory na stredné školy sa uskutočnia najneskôr do 30. júna 2020. Prestredoškolákov platí, žepísomné maturity sa v tomto školskom roku neuskutočnia. Ústna časť maturitnej skúšky sa bude konať v termíne do 30. júna.

Šírenie koronavírusu sa dotklo aj cirkvi. Stále platí zákaz zhromažďovania sa a v platnosti je aj rozhodnutie, že sväté omše sa slúžia bez účasti verejnosti. „Všetky sväté omše a úmysly, ktoré boli naplánované, sa realizujú. Myslíme na vás vo svojich modlitbách. V prípade, že niekto z veriacich potrebuje z nejakého dôvodu individuálnu svätú spoveď, môže sa telefonicky ohlásiť vo farskom úrade,“ informoval o spôsobe slúženia omši a úmyslov veriacich dekan Dekanátu Močenok Peter Micha-

lov. Televízia Močenok pokračuje vo vysielaní priamych prenosov z nedeľných svätých omší z Farského kostola sv. Klimenta.

Ostatné opatrenia sa týkali veľkonočných sviatkov, kedy vláda obmedzila pohyb občanov na nevyhnutné aktivity. Občania mohli ísť do práce a z práce, na nevyhnutné nákupy, v odôvodnených prípadoch k lekárovi, pomôcť rodine či vyjsť si do prírody. Všetci sa však mali zdržiavať čo najviac doma a hlavne v hraniciach svojich okresov, čo sledovala polícia za asistencie vojska. Tieto opatrenia platili v čase od 8. do 13. apríla 2020.

Hoci už prešlo od prvých opatrení 1 a pol mesiaca, stále platia zák-

ladné pravidlá – chrániť sa rúskom, čo najmenej navštevovať lekárov, úrady či obchody. Dodržiavať zvýšenú hygienu a čo najčastejšie dezinfikovať svoje ruky aj povrchy, ktorých sa často dotýkame.

Telefónne čísla lekárov v našej obci sú stále aktuálne. Praktickí lekári: MUDr. Karlubík - 037/77 813 23, MUDr. Okenková - 0907/ 805 667 a 0910/ 387 252, prípadne mail okenkovaveronika@gmail.com, detské lekárky: MUDr. Páleníková - 0915/761 590 a MUDr. Prablesková - 037/77 813 43.

Rovnako sú stále k dispozícii občanom telefónne čísla obecného úradu: 037 655 69 75, 037 655 23 70, 037 655 69 73 (sociálne oddelenie).

Koronavírus je tu...

Koronavírus v podobe ochorenia COVID-19 sa od januára šíri svetom, dokonca tak rýchlo, že už asi neexistuje krajina, kde by nebol aspoň jeden prípad ochorenia. Drvivá väčšina ľudí už o tomto ochorení základné znalosti má. Napriek tomu však opakujeme, že ide o akútne respiračné ochorenie - kvapôčkovú infekciu, ktoré sa svojimi prejavmi podobá chrípke. Chrípke je COVID-19 naozaj podobný, ale má dlhšiu inkubačnú dobu a prenáša sa oveľa jednoduchšie, a teda aj rýchlejšie. Prejavuje sa teplotou nad 38 stupňov, dusivým kašľom, bolesťou svalov a kĺbov, sťaženým dýchaním, hnačkami, ale aj mnohými inými príznakmi. Vyskytujú sa dokonca aj bezpríznakoví pacienti, ktorí majú pozitívny test na koronavírus, ale cítia sa dobre, ochorenie napriek tomu môžu prenášať na iných a ani o tom nemusia vedieť. Inkubačný čas ochorenia je uvádzaný v rozmedzí 2 až 14 dní. Ochorenie

je rovnako ako chrípka vírusového pôvodu, a preto naň neúčinkujú antibiotiká. Vírus je nový a ešte neexistuje ani overená očkovacia látka. Pacienti sa liečia podpornými prostriedkami zmiernujúcimi príznaky infekcie a musia byť v karanténe, aby neinfikovali ďalších ľudí. Väčšina chorých ľudí zaznamenala mierny priebeh ochorenia. Ťažký priebeh ochorenia sa väčšinou spája s oslabenou imunitou, inými chorobami alebo vyšším vekom. V prípade mierneho priebehu ochorenia dokáže telo zablokovat' infekciu v horných dýchacích cestách, ak sa však dostane cez priedušky až do pľúc, dá sa očakávať vážnejší priebeh. Podľa doterajších pozorovaní je 80% infekcií miernych, s prejavmi ako počas chrípky. Choroba máva zvyčajne horší priebeh, ak má človek vysoký krvný tlak, cukrovku, onkologické ochorenie, chronické ochorenie dýchacích ciest a podobne.

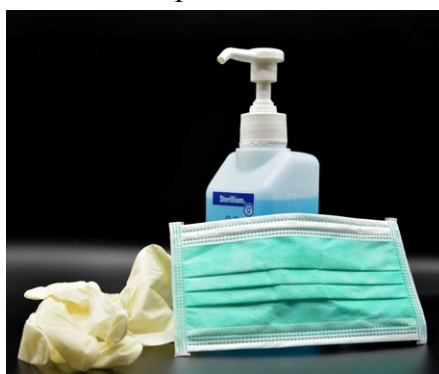
Hygiena a ochrana sú prvoradé

Základom spomalenia šírenia vírusu je, samozrejme, hygiena. Je potrebné dôkladne si umývať ruky mydlom a vodou najmenej 20 sekúnd. V prípade, že nie je mydlo a voda k dispozícii, tak je potrebné použiť dezinfekčný prostriedok na ruky na báze alkoholu. Oči, nosa a úst sa nedotýkať neumytými rukami a nos a ústa si pri kýchaní a kašľaní zakrývať papierovou vreckovkou, ktorú je potrebné následne zahodiť do koša, prípadne kýchať a kašľať aspoň do ohybu lakťa, v žiadnom prípade nie do priestoru. Je dôležité vyhýbať sa blízkeho kontaktu s ľuďmi, ktorí javia príznaky respiračných ochorení – napríklad nádchy alebo chrípky. Aj v domácnosti je potrebné dbať na zvýšenú dezinfekciu povrchov. Najúčinnnejšie sú dezinfekčné prostriedky s obsahom alkoholu. V obchodnej sieti ich je niekoľko druhov, ale v tomto čase sú takmer nezohnateľné alebo ich obchodníci ponúkajú za prehnané ceny. Ak má niekto ingrediencie, môže si dezinfekciu na ruky vyrobiť aj doma z dvoch dielov aspoň 60% alkoholu, 1 dielu gélu aloe vera (prípadne šťavy z čerstvých listov aloe vera) a niekoľkých kvapiek akéhokoľvek esenciálneho oleja, aby výsledný produkt príjemne voňal. Treba však pamätať na to, že alkoholové dezinfekcie a časté

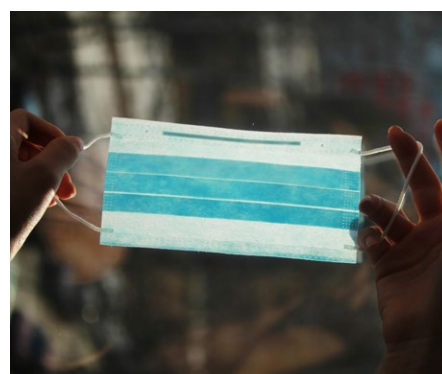
umývanie rúk vysušujú pokožku, a tak je potrebné ju častejšie ako inokedy natierať hydratačnými alebo premasťujúcimi krémami.

Dôležité je aj správne si vedieť umývať ruky. To, čo každý robí úplne automaticky, však možno nie je celkom správne. Pred umývaním rúk je potrebné zložiť si všetky prstene a hodinky, potom navlhčiť ruky teplou vodou a nabrať si do dlaní dostatočné množstvo mydla. Ďalší krok je mydlom potierať dlane o seba, potom jednou dlaňou chrbát druhej ruky a naopak. Nasleduje vyčistenie priestorov medzi prstami, umývanie zatvorenej dlane druhou rukou, ich výmena, umytie jedného a druhého palca. Celé by to malo trvať aspoň 20 sekúnd. Potom nasleduje dôkladné opláchnutie vodou a utretie rúk. Rovnaký postup ako pri umývaní rúk je potrebné aplikovať aj pri nanášaní dezinfekčného mydla alebo dezinfekčného prostriedku.

Povinnosťou všetkých občanov zostáva aj naďalej nosiť na verejnosti rúška. Rúška, prípadne respirátory, sú mimoriadne dôležitou časťou ochrany pred ochorením COVID-19, pretože vstupnou bránou koronavírusu je najmä nosová sliznica, ústna dutina a očná spojovka. Pre nás Stredoeurópanov je nosenie rúšok niečo absolútne nové a po-

vedzme si na rovinu, aj nepohodlné. Dôležité je však pozrieť sa na problém z iného uhla – prečo nosiť rúško? No predsa preto, aby som zmiernil riziko nákazy a ochránil seba, ale aj ostatných. Ak si ľudia uvedomia tento fakt, bude im jedno, či nosia červené, zelené alebo biele rúško, a bude im úplne jedno, či v ňom vyzerajú smiešne, sexi alebo ako múmia.

Bežné rúška môžu byť jednorazové z lekárne alebo textilné.

Textilné rúška nemajú membrány na zabránenie prenosu vírusov ako respirátory. Napríklad tie, ktoré patria do kategórie FFP2, chránia nositeľa pred vdychovaním nákazy z okolia a mali by ich nosiť najmä zdravotníci. Textilné rúška tvoria základnú mechanickú bariéru a obmedzujú tak rozptyl kvapôčok s infekciou pri kašľaní a kýchaní. Ich nosenie na uliciach a napríklad v obchodoch je tak dostatočnou ochranou človeka, lebo ich nosením chránime ostatných pred rozptylom našich vlastných výlučkov, ale chránime sa aj sami pred priamou kontamináciou výlučkami z kašľania a kýchania iných do okolia.

Textilné rúška je vhodné používať maximálne 8 hodín, ale sú opakovane použiteľné. Treba ich po každom použití vyprať »

» minimálne pri 60 stupňovej teplote a po usušení prežehliť na najvyššiu teplotu nasucho, bez naparovania. Je možné ich aj vydezinfikovať. Bavlnené rúška sa dajú dezinfikovať aj v mikrovlnnej rúre, ale musia byť bez kovových častí – navlhčené a na najvyšší výkon na 3-5 minút. Treba však dávať pozor, aby rúško nevzplanulo! Rúško sa dá dezinfikovať aj pomocou tzv. horského slnka – z každej strany 3 minúty. Dezinfekcia alkoholom, ktorý má minimálne 70%, je takisto účinná.

Papierové a jednorazové rúška sa prať nemôžu a po použití je potrebné ich zabaliť do plastového vrečka a zahodiť do komunálneho odpadu. Rovnako patria do komunálneho odpadu v plastovom vrečku aj použité jednorazové rukavice. Tieto druhy odpadov nepatria do separovaného zberu!

Dôležité je rúško správne aj nosiť. Vždy si ho nasádzajte čistými rukami. Ak má kovový pásik, musí byť otočené tak, aby bol pásik na nose. Založte si gumičky za uši, ak má šnúrky, zaviažte ich vzadu na krku a hlave. Rúško by malo priliehať na tvár a zakrývať nos, ústa a bradu. Kovový pásik si stlačte na nose, aby dobre priliehal. Počas toho, keď máte rúško na tvári, sa ho snažte nedotýkať, a keď zvlhne, vymeňte ho za iné. Ak sa rúška dotknete, poriadne si umyte ruky mydlom a vydezinfikujte. Pri skladaní rúška z tváre dbajte na to, aby ste sa nedotkli jeho prednej časti, a ak je jednorazové, vyhodte ho koša – uzatvárateľného, alebo ho vložte do plastového vrečka, a tak ho vyhodte. Opäť si umyte ruky mydlom a vydezinfikujte. Nedotýkajte sa ani očí, tie sú takisto vstupnou bránou, cez ktorú sa môžete nakaziť koronavírusom.

Karanténa

Efektívnym opatrením proti šíreniu koronavírusu je karanténa. Karanténa neznamená väzenie, ale ochranu seba a ostatných pred ochorením. Na základe pokynov vlády musí ísť do karantény každý, kto sa vráti z cudziny – najprv do štátneho karanténneho zariadenia a po negatívnych testoch na koronavírus na 14 dní do karantény domov. Karanténa vtedy platí aj pre všetkých členov žijúcich v spoločnej domácnosti. Domáca karanténa znamená, že ľudia nemajú chodiť von, bývajúc v bytoch von z bytu, bývajúc v rodinných domoch nemajú opustiť svoje dvory. Aj ľudia v karanténe však musia jesť a potrebujú napríklad lieky. Tieto potreby by si mali zariadiť prostredníctvom iných príbuzných, ktorí s nimi nežijú v spoločnej domácnosti, priateľov či susedov. Tí im môžu nakúpiť, vybrať lieky z lekárne a nechať im nákup pred dverami. V prípadoch, keď nikoho takého nemajú, môžu požiadať o pomoc dobrovoľníckej organizácie, ktoré sa takýmito službami zaoberajú, prípadne osloviť sociálne oddelenie obecného úradu. Do karantény sa, samozrejme, dostanú pracujúci ľudia, deti, dôchodco-

via či študenti. So študentami je najmenší problém, pretože školy sú zatvorené do odvolania, takže nepotrebujú žiadnu ospravedlňovku. Mladšie deti však musia mať doma dozor dospelých, teda rodičov, ktorí zvyčajne chodia do práce. V tomto prípade môžu ísť rodičia na PN-ku (praceneschopnosť) alebo OČR-ku (ošetrovanie člena rodiny). Teraz oba varianty môžu vybaviť bez problémov u svojho praktického lekára prostredníctvom telefonátu.

Niektorí ľudia idú do karantény dobrovoľne, aby sa chránili pred ochorením, alebo ich zamestnávateľ zmenil štýl práce a pracujú z domu. To, samozrejme, nie je možné pri všetkých profesiách. Ťažko by pracovali z domu napríklad predavačky, obsluha čerpacích staníc či pracovníci vo výrobných podnikoch. Aj kvôli ich ochrane, pretože bez nich by to jednoducho nešlo, by mali ľudia čo najmenej navštevovať obchodné prevádzky, čerpacie stanice, lekárne či veterinárnych lekárov.

S dodržiavaním karantény súvisia aj ďalšie opatrenia a tými sú sankcie za jej nedodržanie. V prípade nedodržania karantény

totiž môže bežný občan dostať pokutu 1 659 eur, a to aj opakovane. Podnety zhromažďuje a preveruje regionálny úrad verejného zdravotníctva, u nás ten, ktorý sídli v Nitre. Ten podnety v prípade potreby postupuje aj orgánom činným v trestnom konaní.

Filtrujte informácie

Denne sa z médií dozvedáme množstvo informácií o koronavírusu a jeho postupe, ale aj o najnovších odporúčaniach, príkazoch či postupe vývoja očkovacej látky. Aktuálne sa nielen zo správ v rádiu a televízii, ale aj z internetu môže každý dozvedieť, koľko je nových prípadov na Slovensku, koľko v iných krajinách, koľko ľudí už chorobe podľahlo či koľko sa vyliečilo. Tieto správy – najmä preto, že momentálne čísla pozitívnych testov a úmrtí stále stúpajú – môžu byť pre citlivejších ľudí mimoriadne stresujúce a môžu vyvolávať väčší strach z choroby, ako je žiaduce. Strach sa môže totiž stupňovať nielen na základe nedostatku, ale aj na základe prebytku informácií, preto tu platí staré dobré sedliacke – všetko s mierou. Znamená to, že treba mať prehľad o dianí a vývoji situácie najmä kvôli tomu, že každý deň môžu byť vydané nové opatrenia, ale netreba to so zháňaním informácií preháňať. Je dobré si na každý deň pripraviť nejakú činnosť, ktorú potrebujeme alebo chceme urobiť, a tohto plánu sa držať. Potom človeku už nezostáva toľko času na sledovanie

zlých správ a získa lepšiu duševnú pohodu. Skvelým tipom sú aj bežné činnosti. Deti totiž aj počas karantény musia vypracovávať do školy úlohy, rodičia napríklad pracujú z domu a niekto týmto všetkým ľuďom musí navariť, oprat', poupratovať byt ... To už vyžaduje značnú logistiku, ako to zvládnuť a zabaviť popritom aj deti. Možno vymyslieť zábavné spoločné varenie, kedy sa deti naučia variť alebo pripravovať jednoduché jedlá. Formou súťaže sa dá napríklad aj upratať či triediť vypraté ponožky. Fantázii sa medze nekladú. Tí, ktorí deti nemajú, ale aj tak musia byť doma, možno stihnú popresádzať kvety (je jar, najvhodnejší čas na takéto aktivity), upraviť si záhradku, vytriediť fotky, urobiť z nich album, prečítať množstvo skvelých kníh alebo vyskúšať nový recept, ku ktorému sa doteraz nedostali, pretože jeho realizácia dlho trvá a nemali na to nikdy čas. Aktivitou, na ktorú asi netreba nabádať, je aj telefonovanie s príbuznými a priateľmi. Zrejme sa obe strany potešia aspoň takémuto sociálnemu kontaktu.

ML

Aktuality z obce

Ťažké obdobie mimoriadneho stavu spôsobeného koronavírusom, kedy je zakázané združovať sa, má svoje výhody aj nevýhody. Výhodou je, že mnohí ľudia zistili, že sa napríklad nezabudli bicyklovať, že za dedinou je príroda, ktorú sa oplatí obdivovať, že deti by sa na dvore mohli hrať tradičné detské hry a podobne. Nevýhodou je, že ten, kto nemal rozum a úctu k spomínanej prírode a práci iných predtým, nenadobudol ich ani počas karantény. Dokonalým príkladom je nádherné prostredie studničiek za dedinou, kde chodievajú ľudia na prechádzky. Jedni z návštevníkov si však potrebovali na stromoch, ktoré tu rastú, zrejme vybiť energiu. Niektoré, a neboli to suché stromy, bezohľadne vyťali vo výške asi jedného metra, lebo tak sa im dobre rúbalo, iným olámali konáre, aby si mohli založiť ohník. Členovia Poľovníckeho združenia Zálesie, do ktorých revíru studničky patria, ale možno aj iní občania, sa o toto milé a romantické miesto starajú – sadia tu stromy a odnášajú odpad po neporiadnikoch. Stačí však jedna návšteva takýchto vandalov, aby ich dlhoročná snaha vyšla navniivoč.

V tomto období máme však aj optimistické správy. Jednou z nich je milý počín vedenia Oblastného futbalového zväzu Nitra. Šéf zväzu Štefan Korman si všimol močenské štvorčatá, ktoré všetky aktívne hrávajú futbal. Je to rarita, akú inde nemajú, umocnená tým, že jedno zo štvorčiat je dievčatko. Štefan Korman preto chuť športovať mladých talentovaných futbalistov – Michalky, Filipa, Jakuba a Lukáša ocenil a podporil zaujímavou odmenou za ich snahu a entuziazmus. Darčeky v podobe reprezentačných dresov s podpismi celej Slovenskej futbalovej reprezentácie a lôpt odovzdal deťom starosta našej obce Roman Urbánik spolu s prezidentom futbalového klubu Milošom Blehom krátko pred Veľkou nocou. Ocenenie, aspoň morálne, si samozrejme, zaslúžia aj rodičia, ktorí deti v športovaní podporujú.

Nechráňme len seba, ale aj prírodu

Skvelou formou relaxu, vyplnenia voľného času počas tejto mimoriadnej situácie je výlet do prírody – pešo, nabicykli či koložke. Mnohí ľudia na základe drastickej zmeny svojho životného štýlu teraz zistili, že máme za dedinou nádhernú prírodu, a využívajú ju na športovanie, prechádzky či výučbu bicyklovania. Vždy, samozrejme, s ochrannou dýchacích ciest. Bolo by dobre, keby to bolo aj s ohľadom na prírodu. Znamená to, že napriek tomu, žetamnie je veľa ľudí, nemali by byť hluční, nechávať po sebe neporiadok alebo dokonca prírodu ničiť. Obzvlášť dôležité je v tomto období upozornenie na slušné správanie sa, pretože sa rodia mláďatká divej zveri, ktoré sú mimoriadne zraniteľné. Ak ich nájdeme a pohladíme, ich mamička ich odvrhne a zomrú hladom. Ak budeme hluční a mamu vyplašíme, už sa na to miesto nemusí vrátiť a mláďatko tým takisto odsúdime na smrť. Mimoriadne nebezpečný je pre mláďatka aj voľný pohyb psov v prírode, samy totiž nedokážu ujsť a pes ich ako lovec zrejme zabije. Buďme preto ohľaduplní aj voči prírode, odmení sa nám za to

Je jar a my sa rodíme.

MLÁĎATÁ V PRÍRODE NIE SÚ OPUSTENÉ
Ich mama je nablízku.

 NESPRAVAJTE SA HLUČNE!

 ZVÝŠTE OPATRNOSŤ A NEPUŠŤAJTE VOĽNE SVOJE PSY!

 NÁJDENÝCH MLÁĎAT SA NIKDY NEDOTÝKAJTE!

Ďakujeme, že sa v prírode správate ako zver :)

WWW.POLOVNICKAKOMORA.SK

krásnymi výhľadmi, rozkvitnutými stromami, pohľadom na srny elegantne bežiacie poľom či

skackajúceho zajačika strihajúceho uškami.

ML

Vytriedenie komunálnych odpadov v našej obci v roku 2019

V našej obci sa každoročne snažíme zlepšovať v triedení odpadu. V uplynulom období sme dosiahli vysokú mieru separácie odpadov, čo sa odrazilo aj na zákonných poplatkoch za odpady pre rok 2020, ktoré sú vypočítavané z uplynulého roka. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v obci Močenok bola za kalendárny rok 2019 stanove-

ná na 68,88 %. Sadzba za skládanie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu na skládke odpadov pre rok 2020 je teda 8,- eur za tonu. Znamená to, že pre rok 2020 bolo uplatnené najnižšie možné zvýšenie zákonných poplatkov za skládanie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu zo 7,- €/t na 8,- €/t.

Vedenie obce zastúpené starostom Romanom Urbánikom verí, že občania sa aj naďalej budú správať takto zodpovedne a čoraz dôslednejšie separovať, aby sa poplatky za odpady aj v budúcich rokoch zvyšovali len o najnižšiu zákonom stanovenú čiastku.

ML

Vypaľovanie trávy je nielen protizákonné, ale aj nebezpečné

Opäť je tu jar a s ňou akási väčšia chuť ľudí upratovať, skrášať svoje okolie, obnovovať. Po zime v mnohých záhradkách vzniká množstvo odpadu v podobe orezaných konárov, starého pohrabaného listia či uschnutej trávy. Niektorí občania si preto zľahčujú prácu a namiesto odvozu odpadu do zberného dvora konáre pália a trávne porasty kvôli ich obnove vypaľujú. Hoci je to najrýchlejší spôsob, obe činnosti sú protizákonné, nebezpečné a neekologické. Veľakrát sa už stalo, že pri takejto činnosti prišiel niekto o život, zranil sa alebo došlo ku škodám na majetku. Pri vypaľovaní a spaľovaní trávy a konárov sa totiž môže stať, že vznikne nekontrolovaný požiar, najmä ak fúka vietor, kedy hrozí rýchle rozšírenie ohňa.

Za protizákonné zakladanie ohňa hrozia sankcie - za neoznámene vznik požiaru hrozí občani pokuta do 99 eur, za neposkytnutie pomoci pri zdoľávaní požiaru pokuta do 165 eur, za vypaľovanie porastov, za spôsobenie požiaru alebo nedodržanie príkazov na zabránenie vzniku požiarov pokuta do 331 eur.

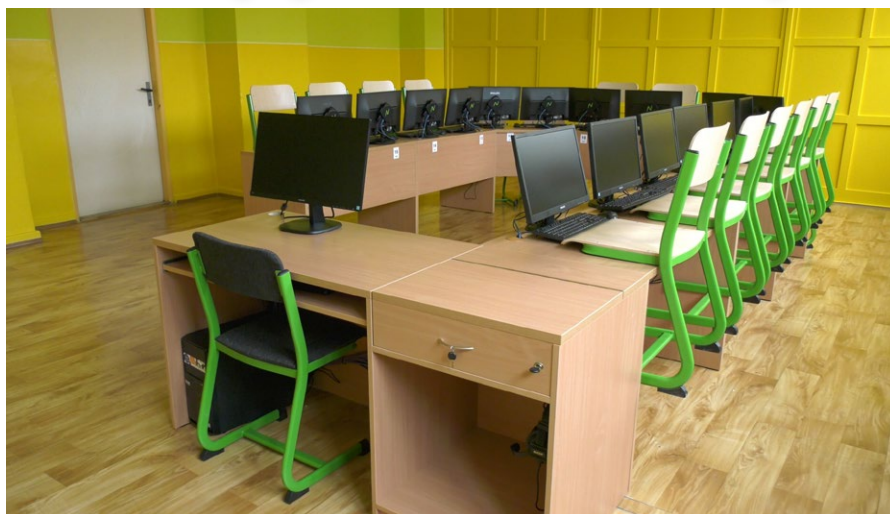
V prípade už rozšíreného požiaru treba okamžite ohlásit' požiar na ohlasovňu požiarov (telefónne číslo 150 resp. 112) alebo zabezpečiť jeho ohlásenie. Uviest', kde horí, čo horí a kto volá. Ďalej je potrebné uviesť podrobnejšie informácie o požiarí, vyčkať na spätný telefonát ohlasovne požiarov a riadiť sa jej pokynmi. Ak je to možné, uhasiť požiar dostupnými hasiacimi prostriedkami (voda, piesok, vlhké prikrývky, lopaty, ručné hasiace prístroje a pod.) alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia. Vy-

konať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb, evakuovať najmä deti a chorých ľudí. Poskytnúť na výzvu veliteľa zásahu osobnú a vecnú pomoc jednotke po-

žiarnej ochrany - napríklad dopravné prostriedky, zdroje vody, spojovacie zariadenia a iné veci potrebné na zdoľanie požiaru.

ML

Dokončené jazykové učebne v základnej škole

Obec Močenok v roku 2017 podala žiadosť o nenávratný finančný príspevok na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na projekt Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov na Základnej škole v Močenku. Dotácia bola obci chválená v roku 2019 a jej výška bola 42 704 eur. Močenok sa podieľal na učebniach 5% spoluúčasťou, čo je takmer 2 300 eur. Celý projekt bol v základnej škole rozdelený do troch častí. Ako prvé sa realizovali stavebné práce, potom zaobstaranie nábytku a poslednou časťou bolo zabezpečenie hardvéru a softvéru. Počas uplynulých dní bol projekt dokončený a odovzdaný do užívania. „Verím, že sa v týchto triedach žiaci naučia cudzie jazyky – nemčinu a angličtinu a budú môcť využiť v praxi. Som tomu naozaj rád, lebo je tu nová technika - úplne nové počítače a všetky ostatné komponenty

na špičkovej úrovni. Pevne verím, že žiaci si to budú vážiť a nebudú to nejakým spôsobom poškodzovať,“ tešil sa z novučičkých učebni riaditeľ školy Eduard Lacko. „V týchto dňoch sa nám podarilo do úspešného konca doviest' projekt na zvýšenie vzdelávania žiakov základnej školy, a to konkrétne realizáciou dvoch jazykových laboratórií. Projekt sa riešil dlhú dobu a konečne je tu hmatateľný výsledok v podobe 2 moderných jazykových učebni pre dvakrát 16 žiakov. Myslím, že bude to vítaná pomoc pre žiakov pri získavaní vedomostí a zručností v cudzích jazykoch, ako aj pedagógov, ktorí budú v týchto učebniach vyučovať. Prajem všetkým, aby sa čoskoro mohli vrátiť do školských lavíc a využívať nielen tieto, ale aj všetky ostatné učebne, ktoré v škole majú,“ doplnil starosta obce Roman Urbánik

MK

Deň učiteľov

V sobotu 28. marca slávilí svoj sviatok učiteľia. Tento deň je už od roku 1955 Dňom učiteľov. Práve v tento deň sa v roku 1592 narodil učiteľ národov Ján Amos Komenský. Každoročne si v tomto čase pripomíname nenahraditeľnú úlohu učiteľov v ktoromkoľvek systéme a zriadení. Učiteľské povolanie je náročné a nedá sa nijako merať. Činnosť učiteľov sa odzrkadľuje hlavne vo výsledkoch detí. Učiteľ je jedna z osôb, ktorá diet'ľa formuje a pripravuje na život po škole.

Každoročne sa s učiteľmi a zamestnancami školských zariadení v našej obci stretávajú aj predstavitelia zriaďovateľa, teda obce Močenok. V tomto roku a čase, keď platí zákaz zhromažďovania a školy sú zatvorené, sa stretnutie s pedagógmi uskutočniť nemohlo. Svojím učiteľom tak blahoželali riaditelia aspoň prostredníctvom nás. „Svojím vystupovaním, prístupom a učiteľským majstrovstvom viac alebo menej pozitívne formujeme v materskej škole detské dušičky. Ich pohľad na svet, ich citové postoje, ich vzťah k človeku, k zodpovednosti, k povinnostiam, k životu... Možno si niekedy ani neuvedomujeme, ako rýchlo a hlboko môžeme zasiahť do duše malého človeka semienko dobrej vlastnosti, ktoré v ňom bude rásť celý život a ovplyvňovať jeho postoj a konanie v rozhodujúcich otázkach života. V tomto je naše hlavné poslanie a podstata zodpovednosti za deti, ktoré sú nám zverené. Je to náročná a často aj nedocenená práca. Jej výsledky v podobe vzdelaných a šťastných ľudí sú tou najväčšou odmenou pre každého učiteľa. Milé pani učiteľky, rada by som sa vám poďakovala za každú iskru poznania, za lásku, z ktorej klíčia vaše slová, za trpezlivosť, s ktorou pripravujete deti na plnenie povinností v základnej

škole. Poďakovanie patrí aj prevádzkovým zamestnancom, ktorí vytvárajú podmienky pre túto prácu s deťmi. Prajem vám všetkým do ďalších dní a rokov hlavne veľa zdravia, optimizmu a chuti zdolávať prekážky,“ prihovorila sa svojim zamestnancom riaditeľka materskej školy Soňa Hippová. „Prežívame veľmi zaujímavé obdobie, ale čas sa zastaviť nedá, to znamená, že 28. marca je aj v tomto roku Deň učiteľov. Ja by som chcel z tohto miesta popriať každému učiteľovi veľa zdraru, optimizmu a lásky nielen k deťom, ale aj k ostatným prvkom výchovy. V tomto období prajem hlavne zodpovednosť, vytrvalosť a húževnatosť a pevne verím, že aj spoločnosť to ocení,“ pridal sa k prianiam riaditeľ základnej školy Eduard Lacko. Zriaďovateľom všetkých močenských škôl je obec a vedenie obce na čele so starostom obce Romanom Urbánikom si vysoko váži prácu učiteľov, ktorí významne formujú ďalšie generácie našich občanov: „V mene samosprávy obce Močenok ako aj vo svojom mene chcem poďakovať všetkým pedagogickým, ale aj ostatným zamestnancom v školách, ktoré máme vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, za ich prácu. Chcem im popriať hlavne pevné zdravie v týchto dňoch, dostatok osobnej aj pracovnej pohody a verím, že keď sa po prekonaní pandémie vrátia do zamestnania, budeme si môcť tento sviatok ešte raz pripomenúť a zablahoželať im aj osobne. Veľmi pekne im ďakujem a prajem im všetko dobré.“

Učiteľia sú tí, ktorí nás všetkých naučili písať, čítať, počítať, milovať dejiny, literatúru alebo chémiu. Sú to oni, ktorí sa snažili, aby sme boli múdri a vzdelaní. Všetkým im za to patrí veľké ĎAKUJEME.

ML, MK

Nové knihy v knižnici

V Knižnici Močenok bol opäť obohatený knižný fond o nové tituly. Vďaka úspešnosti projektu na akvizíciu knižnic pod názvom „S knihou po celý život“ sme v roku 2019 získali dotáciu vo výške 1000,- €. Boli sme úspešní už po tretíkrát. Tieto finančné prostriedky z Fondu na podporu umenia a príspevok obce boli použité na nákup nových kníh. Nákupy boli realizované na sklonku roka 2019 a začiatkom roka 2020. Doposiaľ sme náš knižný fond rozšírili o 129 kníh. Pribudli rozprávkové knihy, leporelá, dobrodružná literatúra, fantasy, ľúbostné a historické romány, detektívne príbehy i odborná literatúra. Zoznam nových kníh si môžete pozrieť na výveskách v obci, nástenke v knižnici alebo webovej stránke obce.

Veríme, že nové knihy zaujmú mnoho čitateľov a návštevníkov knižnice. I keď v tomto období si nie je možné nové knihy zapožičať z dôvodu opatrení súvisiacich s koronavírusom, po skončení pandémie sa na Vás opäť tešíme v našej knižnici!

Dočítania!

ML

U. fond
na podporu
umenia

Perinbaba v Močenku

V nedeľu 8. marca 2020 patril podvečer v Močenku divadelnému predstaveniu. S adaptáciou pôvodného slovenského muzikálu Perinbaba sa divákovi predstavilo divadlo z Hájskeho. Výpravné kulisy, viac ako dve desiatky hercov, výborná hudba a v drvivej väčšine prípadov živý spev znamenali pre divákov 1 a pol hodiny trvajúci zážitok z návratu do rozprávkového sveta. Vychutnať si ho prišli malí i veľkí diváci z Močenka a širokého okolia. „Bolo to úžasné, som prekvapená, že takíto obyčajní ľudia, neprofesionáli, to takto zahráli,“ neskrývala nadšenie Eva Nagyová. „Veľmi sa mi to páčilo, hlavne kvôli tomu, že 95% účinkujúcich sú moji bývalí žiaci, takže som na nich veľmi hrdá. Tí najmenší herci sú moji terajší prváčikovia. Bolo to nádherné, veľmi pekný umelecký zážitok, ďakujem,“ tešila sa zo skvelého popoludnia Libuša Lenčěšová. „Mne sa páčila Alžbetkina svadba,“ nechala sa počuť aj jedna z najmladších diváčok, škôlkarka Vaneska. „Mne sa páčila Perinbaba,“ doplnila Vanesku kamarátka Mia.

Hájčania angažovali vo svojom predstavení celé rodiny. Známu rozprávku si spoločne zahráli súrodenci či maminy a otcovia spoločne so svojimi deťmi. Počas predstavenia mali diváci možnosť vidieť rásť hlavných hrdinov – Alžbetku a Jakuba, lebo každého z nich hrali traja herci. Nestárnúca Perinbaba na tok rokov dohliadala zo svojho vzdušného kráľovstva. „Bavilo nás to a robíme to s malými deťmi. Moja dcéra tam tiež vystupuje, tak o to je to pre mňa zaujímavejšie. Tréma je vždy, a keď je plné hľadisko, je

to super, a keď nie je, aj tak je to super. Proste hráme pre tých ľudí, ktorí prídu, a naplnia nás to,“ povedala nám „Perinbaba“ Maruška Bennárová. Hlavní hrdinovia počas predstavenia absolvovali aj niekoľko akrobatických výkonov, keď museli liezť do Perinbabinho kráľovstva po rebríkoch, spievať aj tancovať, ale všetko zvládli s prehľadom. „Som spokojná, že sa nám to pekne vydarilo, loziť po rebríkoch som si zvykla počas nácvikov, bolo to v pohode a spievalo sa mi tiež v pohode. Nestihli mi dať opasok na šaty, naposledy sa mi na nich rozišiel zips, teraz drží, takže som veľmi šťastná, že to dopadlo tak, ako to dopadlo, a ďakujem všetkým, ktorí prišli,“ bola vďačná za podporu publika „Alžbetka“ Katarína Vlčková. „Príjemný kolektív, všetko išlo hladko, takže ja sa veľmi teším, ako to dnes dopadlo,“ potvrdil slová svojej hereckej kolegyne „Jakub“ Dominik Srnec.

Z dielne rovnakých organizátorov z Hájskeho je Perinbaba už tretí muzikál. Začínali s deťmi, ale v tomto muzikáli sa k nim pridali už aj dospeláci. Bolo preto potrebné zladit' program nielen detí a mládeže, ale aj dospelých

hercov. „Je to veľmi náročné. Začali sme minulý rok v máji a do novembra sme mali skúšky skoro pravidelne každý víkend, ale na tých skúškach polovica ľudí vždy chýbala, pretože nemohli prísť. Dopadlo to, myslím, že vcelku dobre. Vždy sa tam nejaká chybička nájde, ale to diváci nepostrehnú. Som pyšná na každého jedného účinkujúceho, lebo podávajú maximálne výkony, a naozaj je radosť s nimi pracovať. Močenku veľmi pekne ďakujeme, že sme mali príležitosť sem prísť a zahráť,“ bola so svojimi zverencami spokojná režisérka Jana Balážová.

ML

75. výročie oslobodenia našej obce

Každoročne si v Močenku v posledný marcový deň pripomíname výročie oslobodenia našej obce Červenou armádou počas jednej z najhroznejších vojen – II. svetovej vojny. V tomto roku je to už 75. výročie spomienky na koniec vojnových útrap v tomto regióne. Z materiálov odtajnených vojenských archívov sa dá aj o tejto skutočnosti dohľadať množstvo cenných informácií. Napríklad, že oslobodzovanie našej obce bolo súčasťou Bratislavsko-brnianskej operácie, ktorú začali vojská 2. ukrajinského frontu. Konkrétne našou obcou prechádzal a oslobodil ju 1245. strelecký pluk patriaci pod 175. streleckú divíziu 7. gardovej armády.

Niektoré z množstva zaujímavých informácií z vojenských archívov týkajúcich sa Močenka nám poskytol Slavomír Fijalka z Klubu vojenskej histórie, ktorý sa študovaniu týchto materiálov momentálne venuje.

„Čo sa týka Močenka, vyľadal som veľa materiálu. Mám tu toho kopy, lebo dnes sú už odtajnené vojenské archívy a všetky bojové jednotky si viedli svoje denné hlásenia, mapy a všelijaké návrhy, takže dnes sa dá zo zachovaných materiálov zistiť, čo všetko sa dialo. Momentálne tie materiály študujem,“ povedal nám Slavomír Fijalka. „Z archívov som sa dozvedel, že bojové akcie, ktoré prebiehali v okolí Močenka, sú

datované už na 29. marca, to bolo vtedy tesne pred Veľkou nocou. Jednotky 93. gardovej streleckej divízie prišli smerom od Cabaja a Urmína a obsadili miestnu časť, ktorá sa volala Svätý Urban. V ten deň tam ukončili činnosť a podali hlásenie. V Cabaji-Čápore je kaštieľ, kde mali Nemci zriadené veliteľské stanovisko, a v okolí Močenka zakopaných delostrelcov. Osloboditelia podnikli protiútok a tieto jednotky sa museli stiahnuť. Na druhý deň, 30. marca, Sovieti doplnili strelivo, došli im aj posilové jednotky, dokonca tam boli nasadené aj výsadkové jednotky, a tak sa im podarilo 30. marca dobyť hospodársky dvor Kľučiareň, hospodársky dvor Go-

razdov, Močenok a Síky. Toto hlásenie bolo písané 30. marca v nočných hodinách. Podľa týchto hlásení bol Močenok už oslobodený 30. marca 1945. Potom je tu ďalšie hlásenie z 31. marca 1945, ktoré podával o 15.00 hod. náčelník štábu major Kuzakov. V tomto hlásení opisoval, ako vytlačili protivníka spoza Močenka zo Síkov a vyšli až na kvótu 128 – to je smerom na Šoporňu, lebo týmto smerom ustupovali tie nemecké vojská. V Trnovci nad Váhom Nemci vyhodili do povetria most a ustupujúce tankové oddiely sa tak mohli dostať cez Váh až v Seredi. Tieto ustupujúce tankové vojská prenasledovali kozáci aj strelecké divízie.“ Voja-

kom rôznych národností postupne oslobodzujúcim od okupantov jednu obec za druhou nielen na Slovensku bezpochyby patrí nekonečná vďaka a úcta za to, že neváhali položiť životy za to, aby sme my – nasledujúce generácie mohli žiť v mieri.

V posledný marcový deň tohto roku, v deň oslobodenia našej obce, si týchto hrdinov uctilo aj vedenie obce – starosta Roman Urbánik a prednostka obecného úradu Lucia Hambalková pred pamätníkom obetiam vojen na hornom cintoríne. Položenie venca vďaka sa v súvislosti s ochranou pred šírením koronavírusu tento raz konalo bez účasti verejnosti.

ML

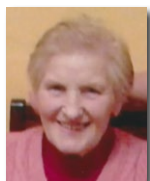
SMŤUTOČNÉ OZNAMY

*Sľza v oku, v srdci žiaľ,
čo nám drahé bolo, to nám osud vzal.*

Dňa 30. apríla si pripomenieme 5. výročie, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, dedko a pradedko **Michal Fúška**. S láskou spomínajú manželka a tri dcéry s rodinami.

*„S tichou spomienkou k jej hrobe chodíme,
pri plameňoch sviečky sa za ňu modlíme.
Na jej hrobe kaňanec horí, ten jej zapálili tí,
ktori ju mali radi. Kytičku kvetov z lásky jej dáme
a s bolesťou v srdci na ňu potichu spomínáme.“*

Dňa 19. apríla uplynulo 5 rokov, čo nás navždy opustila naša milovaná mamička, babka a prababka **Jozefína Straňáková**.

S úctou a láskou spomína celá rodina

Dňa 26. apríla si pripomenieme 5. výročie úmrtia **Gabriela Mela**. S láskou v srdci spomínajú manželka, tri deti, vnúčatá a ostatná rodina.

KAMENÁRSTVO

MGS Granit s.r.o.

Mlynská 462, MOČENOK
(budova Zdravotného strediska)
tel.: 0902 709 552

pomníky ▪ hroby ▪ nápis. dosky
železobetónové základy
likvidácia starých hrobov
lampy ▪ vázy ▪ kríže ▪ písmo

poradenstvo

široký výber farieb a tvarov
pomníkov a hrobov zo žuly

Mathe s.r.o.
pohrebná služba
non-stop
mobil: 0919/368 500

Močenok, Sv. Gorazda 615/139, v budove drogerie obchodu Teta vo dvore

Kasúče
ZÁKAZKOVÉ ŠITIE

Ak máte predstavu o svojich vysnívaných šatách a chcete sa oblečením odlišiť od ostatných, alebo potrebujete opraviť, či upraviť svoje obľúbené kúsky, tak ma neváhajte navštíviť na adrese:

OTVÁRACIE HODINY

PONDELOK	8:30 - 16:30
UTOROK	8:30 - 16:30
STREDA	8:30 - 16:30
ŠTVRTOK	8:30 - 16:30
PIATOK	8:30 - 16:30
SOBOTA	ZATVORENÉ
NEDEĽA	ZATVORENÉ

OBEDOVÁ PRESTÁVKA
12:00 - 13:00

Sv. Gorazda 615, Močenok

FÍNSKY CIRKULÁRNY MODEL PRICHÁDZA DO ŠALE

Fínsko má takmer rovnaký počet obyvateľov ako Slovensko. Tu sa naša podobnosť so severským štátom ani zďaleka nekončí. Do konca 19. storočia malo Fínsko rovnako ako Slovensko vidiecky charakter. To malo vplyv aj na samotnú tvorbu odpadu, ktorý majoritné vidiecke obyvateľstvo múdro zužitkovalo, dnešnými slovami „zrecyklovalo“. Problém prišiel až s prudkým priemyselným rozvojom Fínska v 20. storočí.

Najskôr to boli divoké, neskôr štátom regulované skládky. Tie prirodzene prinášali negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Prieniky splaškových vôd kontaminovali pôdu so spodnými vodami a emisie (prevažne nebezpečný metán) znečisťovali vzduch. Škodlivým vplyvom skládok na zdravie obyvateľstva a životné prostredie sa Fínsko začalo zaoberať až koncom minulého storočia a po silnom tlaku verejnosti v rokoch 2001 až 2010 kompletne zmodernizovalo svoje odpadové hospodárstvo. A tu sa podobnosť Fínska a Slovenska v spracovaní odpadu, bohužiaľ, končí.

V súčasnosti dosahuje fínske odpadové hospodárstvo špičkové parametre. Asi 67 % fínskeho odpadu sa premieňa v 9 zariadeniach na energetické využitie odpadu (ZEVO) na elektrickú energiu a teplo najmä pre fínske domácnosti. Na Slovensku máme iba 2 takéto zariadenia – v Bratislave a Košiciach. Na skládkach vo Fínsku končí iba 1 % zozbieraného odpadu, čiže tie prakticky neexistujú.

Pozitívnych fínskych príkladov pre Slovensko je neúrekom. Napríklad ZEVO v meste Vantaa so 185 000 obyvateľmi ročne vyprodukuje 920 GW hodín tepla, ktorými sa vykúri takmer polovica domácností. Podľa webovej stránky prevádzkovej spoločnosti táto elektrárňa na odpad zároveň znížila spotrebu fosílnych palív o 40 % a takisto znížila emisie oxidu uhličitého v meste o 20 %!

Ešte lepším príkladom využitia moderných technológií k prechodu na cirkulárnu ekonomiku je zariadenie s názvom Circular Economy Village v mestečku Riihimäki, vzdialenom 90 km od Helsínk. Zariadenie prevádzkuje spoločnosť Fortum a mnohí odborníci ju nazývajú aj ekologickou rafinériou. Z vytriedeného odpadu sa v zariadení vyrába bioplyn a recyklovaný plast. Zariadenie v Riihimäki je priekopníckym príkladom budúceho nakladania s odpadmi. Teda, že odpad sa využíva ako surovina a nie ako záťaž pre životné prostredie.

denie pripravuje spoločnosť ewia pri Šali. Centrum cirkulárnej ekonomiky (CCE) sa inšpiruje práve fínskym modelom, vďaka ktorému sa odpad využíva na výrobu užitočnej energie. Ing. Marián Christenko: „V rámci CCE Šala budeme rovnako ako vo Fínsku dotriedňovať odpad, ktorý následne pripravíme na ďalšie spracovanie. Sklo, kovy, papier, plasty vrátíme späť výrobcovi na opätovné spracovanie a v zariadení na energetické využitie vyrobíme z nerecyklovateľného odpadu elektrinu a teplo. Šala bude v spracovaní odpadu jedno z najekologickejších miest na Slovensku.“

Šalianske centrum cirkulárnej ekonomiky by malo začať ekologicky spracovávať odpad v roku 2025. Jeho kapacita bude 130-tisíc ton odpadu ročne. CCE ponúkne prácu 200 zamestnancom a sekundárne ďalším stovkám ľudí zamestnaných u subdodávateľov.

Viac informácií o projekte CCE Šala nájdete na: www.ewia.sk. V prípade dodatočných otázok sme vám k dispozícii prostredníctvom kontaktu: info@ewia.sk.

Ako sme na tom s odpadmi v porovnaní s Fínskom?

	Fínsko	Slovensko
Počet obyvateľov	5 517 919	5 450 421
Ročná produkcia odpadu na obyvateľa	551 kg	414 kg
Podiel skládkovania	0,7 %	55,3 %
Počet zariadení ZEVO	9	2

Eurostat, Údaje za rok 2018

Princíp obehového hospodárstva v Circular Economy Village funguje vďaka trom pilierom: recyklačnej linke na plastový odpad, prevádzke na výrobu plynu z biologického odpadu a zariadeniu na energetické využitie odpadu (ZEVO), ktoré nevyužitelný odpad premieňa na teplo a elektrickú energiu. Veľmi podobné zaria-

AKO FUNGUJE CIRKULÁRNA EKONOMIKA?

Cirkulárna ekonomika na veľa ľudí pôsobí ako nový pojem, no vo svojej podstate nejde o nič, s čím by sme nemali bohaté skúsenosti. Neveríte? Spomeňme si na to, ako k veciam pristupovali naši prastarí rodičia. Ti, aj preto, aby v ťažkých časoch ušetrili každú korunu, dokázali všetko využiť opakovane a s rozumom. Aj vďaka tomu vedeli znížiť tvorbu svojho odpadu na minimum. Všetci si pamätáme, ako si staré mamy odkladali použité igelitové vrecúška, do ktorých potom balili desiatu pre svoje vnúčatá, alebo ako mamy používali téglíky od krému na gombíky. Téglíky od jogurtov boli zase „zácnym úlovkom“ pre každé dieťa, ktoré chodilo na pestovateľské práce a mohlo v nich vypestovať prvé rastlinky. Inými slovami, naše správanie v minulosti bolo oveľa viac chytré (v súčasnom jazyku SMART). Dnes veci bezmyšlienkovite vyhadzujeme do koša namiesto toho, aby sme im dali šancu na nový život.

Ak sa na cirkulárnu ekonomiku pozrieme zo širšieho hľadiska, ide o model, ktorý hlavne vo vyspelých krajinách Európy získava obrovskú popularitu. A to nielen v domácnostiach, ale aj v hospodárskej oblasti. Sú krajiny ako Holandsko, Rakúsko, Švédsko či Fínsko, kde cirkulárnu

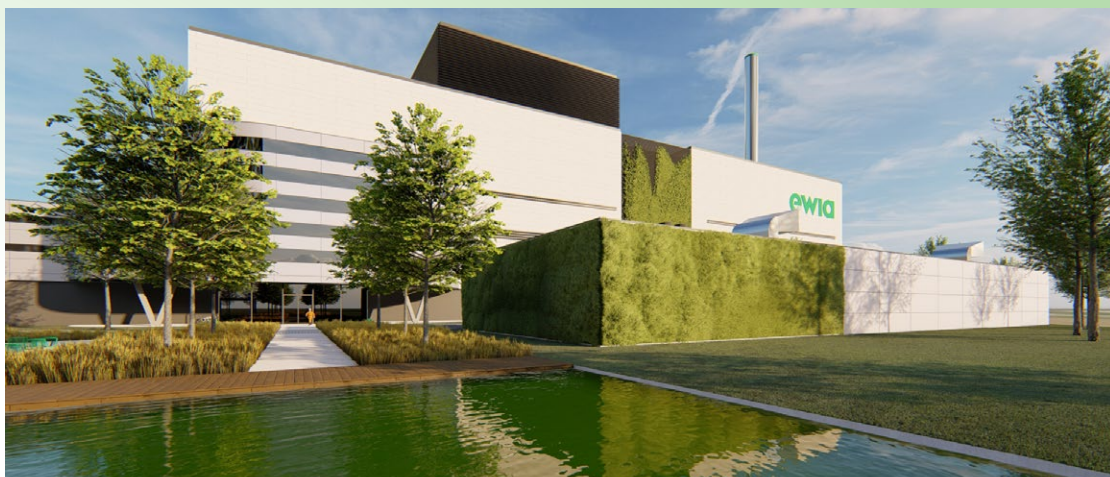
ekonomiku naplno uplatňujú aj v priemysle. Vďaka tomu nielenže produkujú menej odpadu, ale dokážu ušetriť obrovské sumy na začiatku výrobného procesu. Teda v momente, keď namiesto nákupu nových surovín pracujú s materiálmi, ktoré už boli použité.

Aké výhody prináša cirkulárna ekonomika?

Cirkulárna ekonomika na rozdiel od tradičného lineárneho postupu, keď výrobok „kúpime, použijeme a napokon vyhodíme, pracuje s postupom cirkulárnym, teda „**kúp – použi – znova použi**“. Vďaka tomu prichádza nielen k úspore peňazí a energie, ale aj k úspore obrovskej kapacity prírodných zdrojov, ako je uhlie, ropa, nerastné bohatstvo alebo drevo.

Projekt centra cirkulárnej ekonomiky v okrese Šaľa je inšpirovaný najmodernejšími prevádzkami zo Škandinávskych krajín ako sú Fínsko, Švédsko či Dánsko.

Ako vyzerá cesta materiálov a energie v kruhu cirkulárnej ekonomiky?

Pokiaľ má cirkulárna ekonomika fungovať, musia všetci účastníci cirkulárneho procesu pristupovať k svojej každodennej činnosti mimoriadne zodpovedne.

4 Výrobok sa ocitá v obchode a my si ho konečne môžeme kúpiť. Pokiaľ aj obchodník uvažuje „cirkulárne“, vie v predajni vytvoriť priestor na opätovný zber materiálov alebo obalov, prípadne aby sa obalom vyhýbal úplne. Nejde o fikciu, bezobalové obchody sú už dnes realitou aj na Slovensku. Dobrým „cirkulárnym“ príkladom je aj zber zálohovaných fliaš alebo starých elektrospotrebičov.

3 Z dizajnerskeho štúdia suroviny putujú do výroby, kde z nich vzniká nový produkt. Ak má byť skutočne ekologický, musí ísť o výrobok z materiálov, ktoré sa dajú opätovne používať. Výrobcovia zároveň musia dbať o to, aby pri výrobe nevznikli zbytočné odpady alebo nepodarky, ktoré nemajú zmysuplné využitie.

5 Zodpovedný prístup vieme uplatniť aj doma. Je dôležité, aby sme sa k výrobkom správali šetrne a v prípade, ak sa pokazia, uprednostnili ich opravu pred vyhodnením. Čím dlhšie nám vydržia, tým menej budeme mrhať vzácnymi surovinami a energiou, ktoré sú potrebné na výrobu nových výrobkov.

2 Ešte predtým ako zo surovín vznikne nový výrobok, venujú sa mu dizajnéri. Tí by mali už v tejto fáze myslieť na to, aby bol materiál v budúcnosti opäť použiteľný vrátane jeho obalu. Pomôže tomu aj to, ak sa výrobok dá ľahko opravovať alebo rozobrať na časti vyrobené z jedného materiálu.

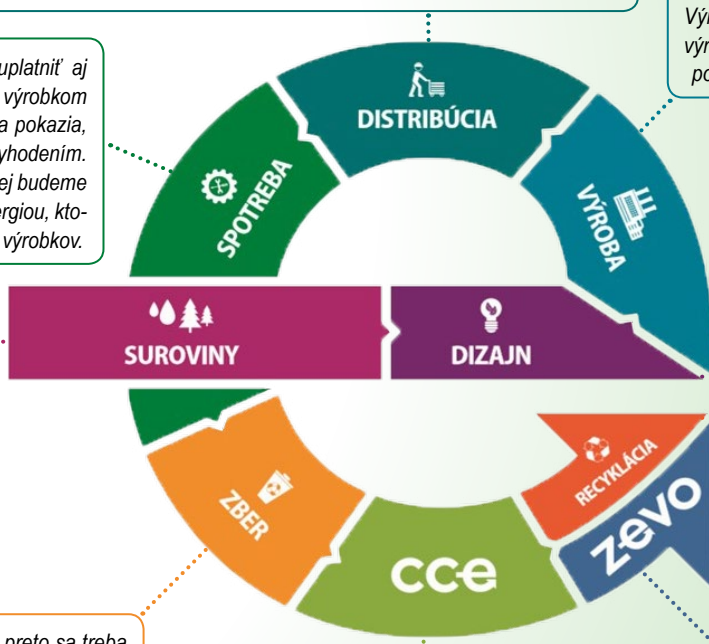
1 V súčasnosti ešte do kruhu cirkulárnej ekonomiky vstupujú suroviny z prírody. Ide o neekologický postup, ktorý sa vďaka princípom cirkulárnej ekonomiky snažíme eliminovať na minimum.

9 Recyklovateľné materiály sa v centre cirkulárnej ekonomiky zlisujú a zabalia, aby rovnako ako energie mohli pútať do výroby, kde z nich vzniknú nové výrobky. V oboch prípadoch sa kruh uzatvára a my môžeme hovoriť o fungujúcom modeli cirkulárnej ekonomiky.

6 Každý výrobok raz doslúži, a preto sa treba postarať o to, aby aj vďaka nám získal šancu na nový život v kruhu cirkulárnej ekonomiky. Napríklad aj vďaka tomu, že ho pred vyhodnením zbavíme nečistôt a následne umiestnime do kontajnera na triedený odpad.

7 Triedený odpad sa prevezie do centra cirkulárnej ekonomiky, kde sa dotrieduje, aby sa z neho vybrali iba tie materiály, ktoré sa dajú opätovne použiť, teda recyklovať.

8 Z materiálov, ktoré sa nedajú recyklovať, sa v zariadení ZEVO ekologickým spôsobom vyrobí elektrická energia a teplo. Tieto energie smerujú naspäť do výroby, kde budú použité na vznik nových výrobkov.

Ako súvisí cirkulárna ekonomika a ZEVO?

Výhody cirkulárnej ekonomiky nespočívajú len v opätovnom použití materiálov, ale aj energie. Aj preto sú súčasťou centier cirkulárnej ekonomiky vo vyspelých európskych krajinách zariadenia na energetické využitie odpadu (ZEVO). Tie z odpadu, ktorý sa nedá opätovne použiť, vyrábajú vďaka najprísnejším emisným opatreniam obnoviteľnú elektrickú energiu a teplo. Takto vytvorená energia putuje naspäť do výrobného procesu, aby sa pomocou nej vytvorili nové výrobky. Zároveň prichádza k šetreniu fosílnych palív (napr. plyn, uhlie), ktoré sa nemusia vyťažiť, prepraviť, spracovať a „spáliť“, aby vytvorili rovnakú energiu, no oveľa neekologickejšim spôsobom.

Vďaka prvému slovenskému centru cirkulárnej ekonomiky, ktoré vznikne v okrese Šaľa a bude slúžiť len pre okolité mestá a obce, spoločne ukážeme zodpovedný prístup k šetreniu vzácných prírodných surovín a životného prostredia. Zároveň ekologickým spôsobom „scirkulujeme“ odpad, ktorý premeníme na nové suroviny alebo na obnoviteľnú energiu. Viac o projekte centra cirkulárnej ekonomiky nájdete na www.ewia.sk.

BERA, s. r. o.**ODVOZ, LIKVIDÁCIA ODPADU NA SKLÁDKU
PREPRAVA KONTAJNERMI, KONTAJNEROVÁ DOPRAVA****PRERÁBATE? STAVIATE? UPRATUJETE?
Pomôžeme vám zbaviť sa akéhokoľvek odpadu**ODPAD • STAVEBNÝ • ZÁHRADNÝ – BIO • KOMUNÁLNY – MIEŠANÝ • VEĽKOOBJEMOVÝ • SEPAROVANÝ
Ponúkame tiež naloženie odpadu mechanizmom – UNC nakladač, bager, minibager alebo ručne...**0905 321 801 • 0907 321 801 • bera.bencik@gmail.com****UPOZORNENIE**

Polícia Slovenskej republiky varuje najmä seniorov, aby si dávali **pozor na podvodníkov**. Polícia v Nitrianskom kraji totiž zaznamenala v posledných týždňoch oznámenia o pokusoch podvodníkov vyťažiť z mimoriadnej situácie a priživiť sa na dôchodcoch. Podvodníci kontaktujú seniorov a chcú im merať teplotu. Je dôležité, aby si starší ľudia zapamätali, že zdravotníci nechodia ľuďom domov merať teplotu. Iní zasa ponúkajú pochybné lieky, dezinfekciu a rúška. Tieto produkty je potrebné kupovať v lekární alebo v drogérii. Prípadne ich seniori môžu prijať od rodinných príslušníkov či na obecnom úrade bezplatne. Podvodníci oslovujú seniorov, že im spravia nákup, a žiadajú peniaze vopred.

Polícia starších ľudí upozorňuje, aby nikomu neznámemu neplatili za nákup vopred! Ak potrebujú nakúpiť, mali by osloviť v prvom rade rodinných príslušníkov, susedov alebo ľudí, ktorých poznajú. Ak nikoho takého nemajú, je potrebné osloviť pracovníkov obecného úradu na čísle **037/ 655 69 73**. Seniori by mali byť ostražití a nemali by dovoliť, aby ich podvodníci zneužili.

V prípade, ak majú seniori podozrenie, že sa stali obeťami podvodu, mali by kontaktovať Informačnú kanceláriu pre obeť v Nitre v pracovných dňoch od 8.00 do 15.00 hodiny na tel. čísle **037/ 65 49 324** alebo prostredníctvom LiveChatu na www.prevenciakriminality.sk. Na stránke Prevencia kriminality nájdú občania aj iné užitočné informácie. V najzávažnejších prípadoch by mali volať políciu na číslo 158.

POĎAKOVANIE

Futbalový klub Močenok chce touto cestou srdečne poďakovať pánovi Henrichovi Blehovi a firme Inex-Hausgarden za vykonanie kompletnej vertikutácie trávnik na futbalovom štadióne.

Prevzdušnenie ihriska vysoko oceňujú nielen členovia výboru, ale aj samotní hráči, ktorí sa už nevedia dočkať, kedy opäť vybehnú na zregenerovaný trávnik.

Miloš Bleho, predseda FK Močenok

NADIŠIEL ČAS záhrad, jarného upratovania a úprav okolia svojich domov

V predajniach TÓTH Močenok nájdete široký výber produktov pre úpravu zelene, výsev, ošetrovanie ale aj prvky betónovej záhradnej architektúry a záhradnej techniky pre skrášlenie a úpravu vášho okolia. Na svoje si prídu aj domáci majstri, gazdinky a remeselníci.

Navštívte naše predajne a využite aj niektorú z našich služieb ako je **poradenstvo, kľúčová služba alebo dovoz tovaru.**

Nitrianska 1203, 951 31 Močenok
tel: 0911 354 362, 0911 354 361
www.obchodtoth.sk

Pre objednanie tovaru môžete využiť aj náš **E-SHOP** www.obchodtoth.sk alebo objednávku zrealizovať prostredníctvom **e-mailu** tothm@tothm.sk

VEĽKONOČNÁ VÝZDOBA

DRUHDELNÉ PREDSTAVENIE PERIBABA

